

Wyrok z dnia 10 grudnia 1998 r.

II UKN 361/98

Pracownikowi przysługuje jednorazowe odszkodowanie pieniężne od zakładu pracy, który w dniu wypadku przy pracy był zakładem uspołecznionym.

Przewodniczący: SSN Barbara Wagner, Sędziowie SN: Maria Tyszel, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 1998 r. sprawy z wniosku Władysława M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W. o jednorazowe odszkodowanie, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 10 lutego 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania.

U z a s a d n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 17 listopada 1997 r. [...] oddalił odwołanie Władysława M. w sprawie o jednorazowe odszkodowanie, uznając, że wyniki postępowania dowodowego nie doprowadziły do ustalenia, iż istnieje związek przyczynowy między wypadkiem przy pracy, jakiemu wnioskodawca uległ w dniu 27 listopada 1997 r., a ujawnioną u niego chorobą kręgosłupa leczoną operacyjnie. Sąd Wojewódzki przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy chirurga-ortopedy i neurologa, a następnie z opinii biegłych lekarzy neurologa i neurochirurga. Biegli zgodnie stwierdzili, że z dokumentacji lekarskiej wynika, iż pierwsze bóle kręgosłupa wystąpiły u wnioskodawcy przed wypadkiem w 1990 r., a dźwignięcie ciężaru przy wymianie koła w czasie wypadku mogło nasilić jedynie dolegliwości bólowe, ale nie było związane z przyczyną choroby, a mianowicie z wypadnięciem dysku.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 10 lutego 1998 r. [...] oddalił apelację wnioskodawcy od powyższego wyroku. W ocenie Sądu jednorazowe odszkodowanie pieniężne przysługuje wnioskodawcy jedynie od zakładu pracy, który w dniu wypadku przy pracy spełniał warunki uzasadniające uznanie go za uspołeczniony zakład pracy. W przypadku zaś, gdy podmiotem zobowiązanym do zapłaty jednorazowego odszkodowania jest zakład pracy, wówczas Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązany jest jedynie do przeprowadzenia badania przez Komisję Lekarską do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia w celu ustalenia, czy wnioskodawca wskutek wypadku doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. W tej sytuacji rozstrzygnięcie organu rentowego w przypadku wnioskodawcy mogło dotyczyć jedynie jego wniosku o skierowanie na badania lekarskie, aczkolwiek faktycznie prowadziło do odmowy przyznania jednorazowego odszkodowania. Brak jest jednak podstaw do uznania, że Oddział ZUS przejął na siebie obowiązek zapłaty jednorazowego odszkodowania w przypadku stwierdzenia, że Władysław M. doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jakiemu uległ w dniu 27 listopada 1997 r.

Wnioskodawca zaskarżył powyższy wyrok kasacją, w której zarzucił naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik postępowania, tj. art. 5 KPC w związku z art. 194 KPC oraz art. 233 § 1 KPC i wskazując na powyższe podstawy kasacyjne wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i poprzedzającego go wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 17 listopada 1997 r. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W ocenie skarżącego Sąd Wojewódzki bezpodstawnie nie uwzględnił wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań lekarzy, którzy prowadząc terapię powoda mają z pewnością najlepszą orientację w charakterze i przyczynach schorzenia, a ponadto ich zeznania mogły pozwolić na wyjaśnienie i usunięcie rozbieżności opinii poszczególnych biegłych sądowych. Sąd i biegli rozpatrywali jedynie kwestię, czy wypadek z dnia 27 listopada 1997 r. był przyczyną choroby powoda, a pominęli aspekt, czy i w jakim stopniu wypadek ten spowodował skutek w postaci istotnego pogorszenia jego stanu zdrowia. Skarżący zarzucił ponadto, że mimo iż powód w toku całego postępowania działał bez pełnomocnika, to jednak na żadnym etapie procesu Sąd nie poinformował go o tym, że błędnie wskazał osobę pozwanego oraz o możliwości złożenia wniosku w przedmiocie wezwania zakładu pracy do wzięcia udziału w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) pracownikowi, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu przysługuje jednorazowe odszkodowanie pieniężne. Według zaś przepisu art. 32 ust. 1 tej ustawy jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu przysługuje pracownikom zatrudnionym w uspołecznionym zakładzie pracy od zakładu pracy, zaś pracownikom zatrudnionym w nie uspołecznionych zakładach pracy - od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W rozpoznawanej sprawie jest niesporne, że wnioskodawca w dniu wypadku przy pracy był zatrudniony w Zakładzie Energetycznym W.-T. Przedsiębiorstwo Państwowe w W. na stanowisku rewidenta zakładowego. Trafny jest zatem pogląd Sądu drugiej instancji wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że wnioskodawcy przysługuje jednorazowe odszkodowanie pieniężne jedynie od zakładu pracy, który w dniu wypadku przy pracy spełniał warunki uzasadniające uznanie go za uspołeczniony zakład pracy, niezależnie od stosunków własnościowych istniejących po przekształceniu tego zakładu w spółkę akcyjną, a w konsekwencji brak jest podstaw do stwierdzenia obowiązku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do przyznania wnioskodawcy jednorazowego odszkodowania nawet w przypadku ustalenia, że w wyniku wypadku doznał on stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Sąd Apelacyjny w Warszawie przeoczył jednak, że wnioskodawca w postępowaniu przed Sądem pierwszej i Sądem drugiej instancji działał bez pełnomocnika. W tej sytuacji Sąd był obowiązany, stosownie do przepisu art. 5 KPC, pouczyć wnioskodawcę o treści przepisu art. 194 § 1 KPC. Należy przyjąć, że gdy strona działająca bez adwokata lub radcy prawnego w postępowaniu w sprawie przyznania jednorazowego odszkodowania pieniężnego z tytułu wypadku przy pracy bezzasadnie kieruje powództwo przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, zamiast przeciwko zakładowi pracy, wówczas obowiązkiem Sądu jest pouczenie strony o możliwości złożenia wniosku o wezwanie zakładu pracy do udziału w sprawie.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====